Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Факультет прикладної математики Кафедра системного програмування і спеціалізованих комп'ютерних систем

Лабораторна робота №2

з дисципліни "Бази даних та засоби управління"

TEMA: «Засоби оптимізації роботи СУБД PostgreSQL»

Група: КВ-11

Виконав: Кухта Данило

Метою роботи є здобуття практичних навичок використання засобів оптимізації СУБД PostgreSQL.

Завдання роботи полягає у наступному:

- 1. Перетворити модуль "Модель" з шаблону MVC РГР у вигляд об'єктно-реляційної проекції (ORM).
- 2. Створити та проаналізувати різні типи індексів у PostgreSQL.
- 3. Розробити тригер бази даних PostgreSQL.
- 4. Навести приклади та проаналізувати рівні ізоляції транзакцій у PostgreSQL.

ſ			
	12	BTree, GIN	after update, insert

URL репозиторію https://github.com/joe1i/DB-labs.git

Завдання №1

Перетворити модуль "Модель" з шаблону МVС РГР у вигляд об'єктно-реляційної проекції (ORM)

Модель«сутність-зв'язок» предметної галузі, для проектування бази даних «Платформа для продажу та покупки мистецьких творів»:

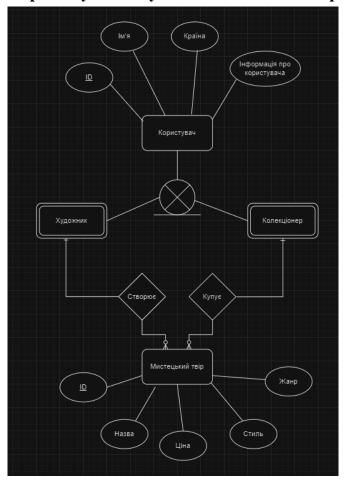

Рис. 1. ER-діаграма побудована за нотацією "Пташина лапка"

Модель "сутність-зв'язок" у схемі бази даних PostgreSQL:

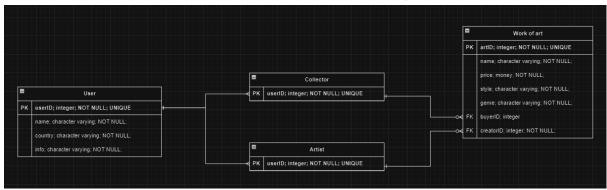

Рис. 2. Схема бази даних у графічному вигляді

Класи ORM і зв'язки між ними:

Сутність Користувач(User) у вигляді класу ORM

```
class UserModel(Base):
    __tablename__ = 'User'
    userID = Column(Integer, primary_key=True)
    name = Column(String)
    country = Column(String)
    info = Column(String)
    artist = relationship('ArtistModel', uselist=False, back_populates='user')
    collector = relationship('CollectorModel', uselist=False, back_populates='user')
```

Сутність **Художник(Artist)** у вигляді класу ORM

```
class ArtistModel(Base):
    __tablename__ = 'Artist'
    userID = Column(Integer, ForeignKey('User.userID'), primary_key=True)
    user = relationship('UserModel', back_populates='artist')
    art_created = relationship('ArtModel', foreign_keys='ArtModel.creatorID',
back_populates='creator')
```

Сутність Колекціонер(Collector) у вигляді класу ORM

```
class CollectorModel(Base):
    __tablename__ = 'Collector'
    userID = Column(Integer, ForeignKey('User.userID'), primary_key=True)
    user = relationship('UserModel', back_populates='collector')
    art_purchased = relationship('ArtModel', foreign_keys='ArtModel.buyerID',
back_populates='buyer')
```

Сутність Мистецький твір (Work of art) у вигляді класу ORM

```
class ArtModel(Base):
    __tablename__ = 'Work of art'
    artID = Column(Integer, primary_key=True)
    name = Column(String)
    price = Column(Integer)
    style = Column(String)
    genre = Column(String)
    buyerID = Column(Integer, ForeignKey('Collector.userID'))
    creatorID = Column(Integer, ForeignKey('Artist.userID'))
    buyer = relationship('CollectorModel', foreign_keys=[buyerID], back_populates='art_purchased')
    creator = relationship('ArtistModel', foreign_keys=[creatorID], back_populates='art_created')
```

Приклади запитів у вигляді ORM:

Виведення всіх користувачів:

```
def get_all_users(self):
    Session = sessionmaker(bind=self.engine)
    session = Session()
    users = session.query(UserModel.userID, UserModel.name, UserModel.country,
UserModel.info).all()
    return users
```

Видалення Художника:

```
def remove_artist(self, user_id):
    Session = sessionmaker(bind=self.engine)
    session = Session()
    session.query(ArtModel).filter_by(creatorID=user_id).delete()
    session.query(ArtistModel).filter_by(userID=user_id).delete()
    session.query(UserModel).filter_by(userID=user_id).delete()
    session.commit()
    session.close()
```

Додавання Колекціонера:

```
def add_collector(self, name, country, info):
    Session = sessionmaker(bind=self.engine)
    session = Session()
    new_user = UserModel(name=name, country=country, info=info)
    session.add(new_user)
    session.commit()
    new_collector = CollectorModel(user=new_user)
    session.add(new_collector)
    session.commit()
    return new_collector.userID
```

Редагування даних Мистецького твору:

```
def edit_art(self, art_id, name, price, style, genre, buyerID, creatorID):
    Session = sessionmaker(bind=self.engine)
    session = Session()
    art = session.query(ArtModel).filter_by(artID=art_id).first()
    if art:
        art.name = name
        art.price = price
        art.style = style
        art.genre = genre
        art.creatorID = creatorID
        art.buyerID = buyerID
        session.commit()
    session.close()
```

Загалом перетворено такі запити:

- додавання Користувача;
- виведення всіх Користувачів;
- редагування Користувача;
- додавання Художника;
- виведення всіх Художників;
- виведення конкретного Художника;
- видалення Художника;
- додавання Колекціонера;
- виведення всіх Колекціонерів;
- виведення конкретного Колекціонера;
- видалення Колекціонера;
- додавання Мистецького твору;
- виведення всіх Мистецьких творів;
- виведення конкретного Мистецького твору;
- редагування Мистецького твору;
- видалення Мистецького твору;

Завдання №2

Створити та проаналізувати різні типи індексів у PostgreSQL

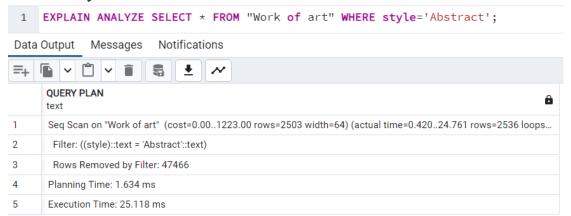
BTREE

Створення індексу BTREE в таблиці "Work of art" для стовпця "style":

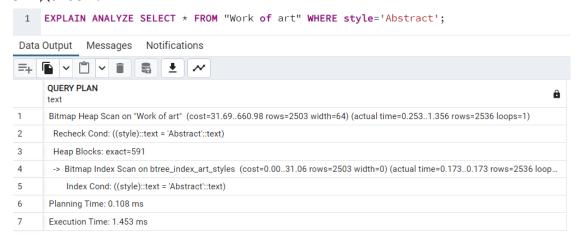

Виведення Мистецьких творів з таблиці "Work of art" (кількість рядків – **50000**) зі стилем 'Abstract'.

Без індексу:

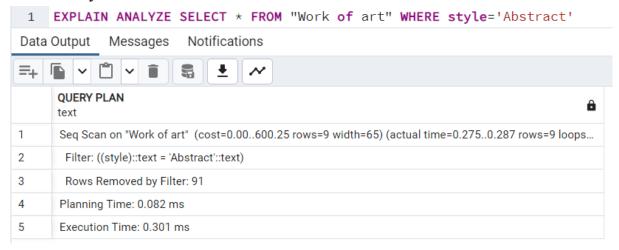

3 індексом:

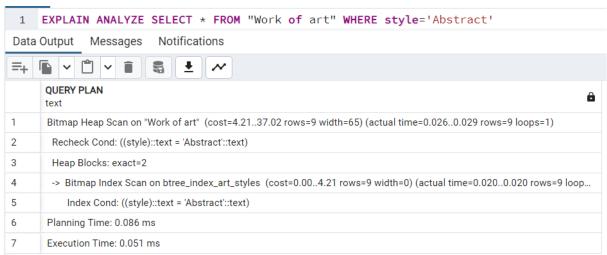

Виведення Мистецьких творів з таблиці "Work of art" (кількість рядків — 100) зі стилем 'Abstract'.

Без індексу:

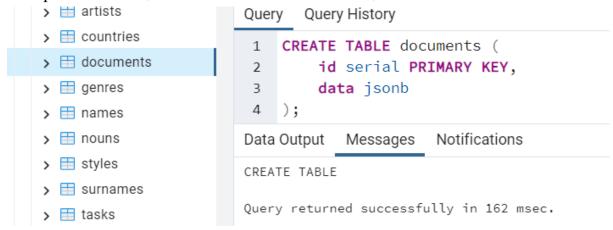
3 індексом:

GIN

Для демонстрації роботи *GIN*-індекса, створимо таблицю "documents":

Створення таблиці documents з JSONB-стовпцем:

Заповнення даними:

```
        Query
        Query History

        1
        TNSERT INTO documents (data)

        2
        SELECT

        3
        jsonb_build_object(

        4
        'title', 'Document ' || i,

        5
        'content', chr(trunc(65 + random()*26)::int)||chr(trunc(65 + random()*26)::int)|

        6
        )

        7
        FROM

        8
        generate_series(1, 50000) AS i;

        Data Output
        Messages
        Notifications

        INSERT

        Query returned successfully in 495 msec.
```

Створення індексу GIN в таблиці "documents" для стовпця "data":

```
1 CREATE INDEX gin_index_data ON documents USING GIN(data);
Data Output Messages Notifications

CREATE INDEX

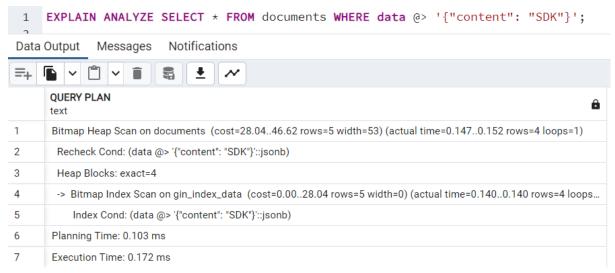
Query returned successfully in 547 msec.
```

Пошук документа в таблиці "documents" (кількість рядків – **50000**), у якого поле data містить JSON-об'єкт з полем "content", яке має значення "SDK".

Без індексу:

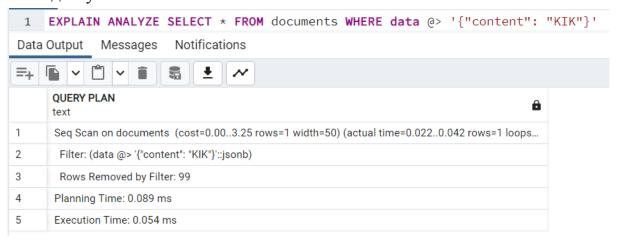

3 індексом:

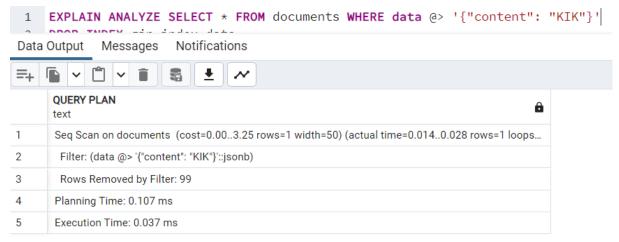

Пошук документа в таблиці "documents" (кількість рядків — 100), у якого поле data містить JSON-об'єкт з полем "content", яке має значення "SDK".

Без індексу:

3 індексом:

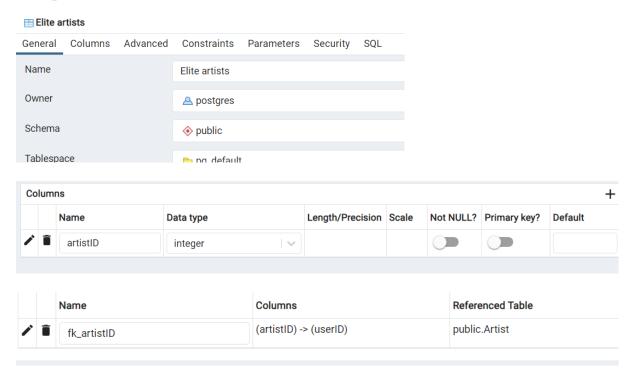
! Тут видно, що для 100 рядків індекс не використовувався.

Завдання №3

Розробити тригер бази даних PostgreSQL

Для демонстрації роботи тригера *after insert, update*, створимо таблицю "Elite artists", у яку будуть додаватись Художники, в яких ϵ хоча б один Мистецький твір з ціною (price) більше 999999:

Створення таблиці "Elite artists":

ALTER TABLE "Elite artists"
ADD CONSTRAINT unique_artist_id UNIQUE ("artistID");

Створення тригера:

```
1 CREATE OR REPLACE FUNCTION after_insert_update_trigger()
2 RETURNS TRIGGER AS $$
3 DECLARE
4 current_row RECORD;
     my_cursor CURSOR FOR SELECT * FROM "Work of art" WHERE NEW."creatorID" = "Work of art"."creatorID";
5
6 ♥ BEGIN
7
     OPEN my_cursor;
8 ₩
    LOOP
a
       FETCH my_cursor INTO current_row;
10
       EXIT WHEN NOT FOUND;
11
12 ▼
       IF current_row.price > 9999999 THEN
13
         -- Якщо ціна > 999999, вставляємо в "Elite artists"
14
         INSERT INTO "Elite artists" ("artistID")
15
         VALUES (current_row."creatorID")
16
         ON CONFLICT ("artistID") DO NOTHING;
17
       ELSE
18
         -- Якщо ціна <= 999999, перевіряємо, чи існує твір мистецтва цього Художника з ціною > 999999
19 ₹
         IF NOT EXISTS (
20
             SELECT 1
21
             FROM "Work of art"
             WHERE "creatorID" = current_row."creatorID"
22
23
               AND price > 999999
24
         ) AND EXISTS (
25
             SELECT 1
26
             FROM "Elite artists"
27
             WHERE "artistID" = current_row."creatorID"
28
29
           -- Якщо немає такого твору, але є в "Elite artists", вилучаємо з "Elite artists"
30
           DELETE FROM "Elite artists" WHERE "artistID" = current_row."creatorID";
31
         END IF;
32
      END IF;
33
34
     END LOOP;
35
     CLOSE my_cursor;
36
37 RETURN NEW;
38 END;
39 $$ LANGUAGE plpgsql;
40
41 CREATE TRIGGER after_insert_update_trigger
42 AFTER INSERT OR UPDATE ON "Work of art"
43 FOR EACH ROW
44 EXECUTE FUNCTION after_insert_update_trigger();
```

Приклад №1

Дані в таблиці "Work of art" до оновлення:

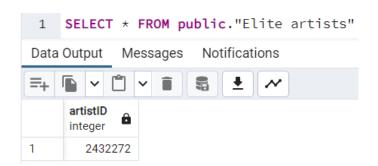
Оновлення:

1 UPDATE "Work of art" SET price = 1000000 WHERE "artID"=70634;

Дані в таблиці "Work of art" після оновлення:

Дані в таблиці "Elite artists" після оновлення:

Приклад №2

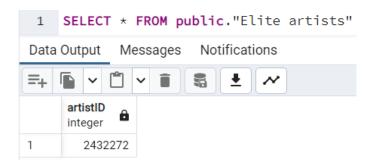
Оновлення:

1 UPDATE "Work of art" SET price = 1000000 WHERE "artID"=81568;

Дані в таблиці "Work of art" після оновлення:

Дані в таблиці "Elite artists" після оновлення:

Приклад №3

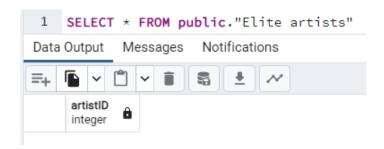
Оновлення:

```
UPDATE "Work of art" SET price = 10000 WHERE "artID"=70634;
UPDATE "Work of art" SET price = 10000 WHERE "artID"=81568;
```

Дані в таблиці "Work of art" після оновлення:

Дані в таблиці "Elite artists" після оновлення:

Тригер спрацьовує після додавання або оновлення даних у таблиці "Work of art". Якщо ціна (price) доданого/оновленого Мистецького твору Художника більша 999999, то він додається у таблицю "Elite artists" (якщо його там немає). А якщо ціна менша і у всіх інших творів Художника теж, то він вилучається з таблиці "Elite artists" (якщо він там є).

Завдання №4

Навести приклади та проаналізувати рівні ізоляції транзакцій у PostgreSQL

Існують різні проблеми, які можуть виникнути при паралельному виконанні транзакцій, і вони ϵ частинами так званих феноменів ізоляції транзакцій. Коротко розглянемо кожен з них:

1. Втрачене оновлення (Lost Update):

Це виникає, коли дві транзакції одночасно читають один і той самий запис, а потім кожна з них вносить свої зміни, перезаписуючи зміни іншої транзакції. Як результат, оновлення однієї транзакції може бути втрачено.

2. "Брудне" читання (Dirty Read):

Це виникає, коли одна транзакція читає зміни, які були здійснені іншою транзакцією, але яка ще не була закінчена (не була зафіксована). Це може призвести до прочитання "брудних" або непідтверджених даних.

3. Неповторюване читання (Non-Repeatable Read):

Це виникає, коли одна транзакція читає той самий запис двічі, і між цими двома читаннями інша транзакція вносить зміни, що призводять до різниці у значеннях, прочитаних обома разами.

4. Фантомне читання (Phantom Read):

Це виникає, коли одна транзакція читає набір записів, а інша транзакція вставляє новий запис, який відповідає критеріям пошуку першої транзакції. Як результат, перша транзакція бачить "фантомні" записи, які з'явилися після початку її виконання.

Ці проблеми підсилюють необхідність правильної ізоляції транзакцій для забезпечення консистентності та вірності даних при паралельному виконанні. Рівні ізоляції транзакцій, такі як READ COMMITTED, REPEATABLE READ і SERIALIZABLE, намагаються уникнути або пом'якшити ці феномени забезпеченням різних рівнів видимості та блокування даних.

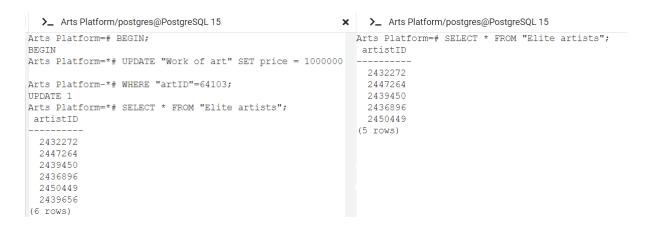
READ COMMITTED

"READ COMMITTED" - це рівень ізоляції в транзакційних системах баз даних. Під час використання цього рівня, транзакція може читати лише ті дані, які вже були збережені (committed) іншими транзакціями. Це означає, що транзакція не буде бачити змін, які виконуються в інших транзакціях, які ще не завершилися.

Одна з особливостей "READ COMMITTED" полягає в тому, що вона не блокує інші транзакції від читання тих самих даних. Інші транзакції можуть читати ті ж самі рядки, але вони не будуть бачити змін, які виконуються в поточній транзакції, поки та не буде фіксована (committed).

Оновлюємо дані в таблиці "Work of art" (далі спрацьовує тригер з минулого пункту та додає Мистецький твір у таблицю "Elite artists"):

Зміни відобразились у правому вікні тільки після команди "СОММІТ".

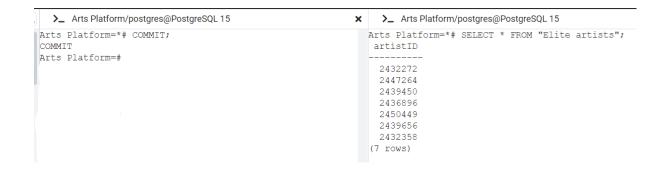
REPEATABLE READ

Під час використання цього рівня, транзакція блокує доступ інших транзакцій до даних, які вона читає, до завершення власної роботи. Це забезпечує стабільність даних протягом усього життєвого циклу транзакції, уникаючи конфліктів із іншими операціями. Однак цей рівень ізоляції не гарантує відсутності фантомних рядків.

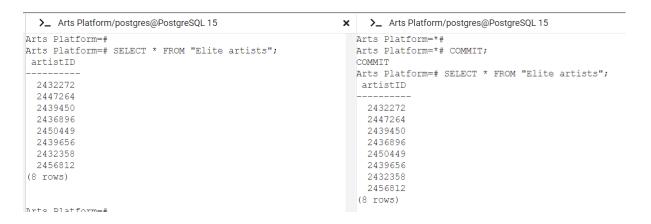
```
>_ Arts Platform/postgres@PostgreSQL 15
                                                                               >_ Arts Platform/postgres@PostgreSQL 15
Arts Platform=# BEGIN TRANSACTION ISOLATION LEVEL REPEATABLE READ;
                                                                             Arts Platform=# BEGIN TRANSACTION ISOLATION LEVEL REPEATABLE READ;
Arts Platform=*# SELECT * FROM "Elite artists";
                                                                             Arts Platform=*# SELECT * FROM "Elite artists";
 artistID
                                                                               artistID
 2432272
                                                                               2432272
 2439450
                                                                               2439450
 2436896
2450449
                                                                               2436896
2450449
 2439656
                                                                               2439656
(7 rows)
                                                                             (7 rows)
```

Оновлюємо дані у лівому вікні:

```
>_ Arts Platform/postgres@PostgreSQL 15
                                                               >_ Arts Platform/postgres@PostgreSQL 15
Arts Platform=*# UPDATE "Work of art" SET price = 1000000 Arts Platform=*#
Arts Platform-*# WHERE "artID"=64106;
                                                              Arts Platform=*# SELECT * FROM "Elite artists";
UPDATE 1
                                                              artistID
Arts Platform=*#
                                                                2432272
                                                                2447264
                                                                2439450
                                                                2436896
                                                                2450449
                                                                2439656
                                                                2432358
                                                              (7 rows)
```


Після команди "СОММІТ" у лівому вікні, дані у правому не змінились.

Після команди "COMMIT" у правому вікні, дані у ньому змінились.

SERIALIZABLE

Рівень ізоляції SERIALIZABLE ϵ найвищим рівнем ізоляції транзакцій в базі даних. Цей рівень нада ϵ найбільш строгі гарантії щодо одночасності та консистентності даних, але при цьому може призводити до більшого використання ресурсів та зниження продуктивності через велику кількість блокувань.

```
>_ Arts Platform/postgres@PostgreSQL 15
                                                          × >_ Arts Platform/postgres@PostgreSQL 15
Arts Platform=# BEGIN TRANSACTION ISOLATION LEVEL SERIALIZ Arts Platform=# BEGIN TRANSACTION ISOLATION LEVEL SERIALIZABLE;
                                                             BEGIN
                                                             rts Platform=*# SELECT * FROM "Elite artists";
BEGIN
Arts Platform=*# SELECT * FROM "Elite artists";
                                                              artistID
                                                               2432272
 2432272
                                                               2447264
 2439450
                                                               2436896
 2436896
                                                               2450449
 2450449
                                                               2439656
                                                              (6 rows)
(6 rows)
```

Оновлюємо дані перше у лівому вікні, потім у правому:

```
>_ Arts Platform/postgres@PostgreSQL 15
                                                                      >_ Arts Platform/postgres@PostgreSQL 15
  2450449
                                                                      2439450
  2439656
                                                                      2436896
(6 rows)
                                                                      2450449
                                                                      2439656
Arts Platform=*# UPDATE "Work of art" SET price = 1000000
Arts Platform-*# WHERE "artID"=64104;
                                                                   Arts Platform=*# SELECT * FROM "Elite artists";
Arts Platform=*# SELECT * FROM "Elite artists";
 \operatorname{artistID}
                                                                     2432272
  2432272
                                                                     2447264
  2447264
                                                                     2439450
  2439450
                                                                     2436896
  2436896
                                                                     2450449
  2450449
                                                                      2439656
  2439656
                                                                    (6 rows)
  2432358
(7 rows)
                                                                   Arts Platform=*# UPDATE "Work of art" SET price = 1000000
                                                                  Arts Platform-*# WHERE "artID"=64104;
Arts Platform=*#
```

Видно, що при оновленні даних у правому вікні, це вікно блокується, поки у лівому вікні не будуть зафіксовані зміни.

